

βουλὴ θεοῦ (ἐπὶ τῶν κακῶν ἀποδιδόντων πάντα θάνατον ἀσθενοῦς εἰς κακὴν θεραπείαν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ) Πελοπν. (Λάστ.) Ὁ Θεός νὰ σὶ φυλάῃ ἀπὸν γιατρὸν κὶ ἀπὸν μάστοντρα (διότι ἀμφότεροι αἰσχροκερδοῦν δημιουργοῦντες ἀνάγκην προσθέτου ἔργασίας πέρκη τῆς συμφωνηθείσης) Μακεδ. (Θεσσαλον.)

Κόλος κλασμένος, | γιατρὸς χεισμένος
(δεῖγμα καλῆς λειτουργίας τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἰναι τὸ πέρδεσθαι) Πελοπν. (Μάν.) Κόλος ποὺ κλάνει χέζει τὸ γιατρὸν (συνών. μὲ τὸ προηγούμ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ.ά.) Ὁγυρος κλάνει, τὸ γιατρὸν δὲν ἔχει ἀνάγκη (συνών. μὲ τὸ προηγούμ.) Πελοπν. (Γαργαλ.) Γιατρὸς ἀτός του ἔνι ὁ κανεὶς (ἔκαστος γνωρίζει καλύτερον παντὸς ἄλλου τὰς ἀνάγκας του) Πόντ. (Ινέπ. Ὁφ.) Οὐδὲν στους εἴνι γιατρὸς (συνών. μὲ τὸ προηγούμ.) Στερελλ. (Άχυρ.)

Ἄβρός 'ς τοῦ χάρου τσὶ πληῆς βοτάνια δὲ χωροῦνε
μήτε 'ιατροὶ 'ιατρεύοντε μήτ' ἄσι βοηθοῦνε
(λέγεται δι' ὅτι θεωρεῖται ἀθεράπευτον, ἀδιόρθωτον ἐκ μοιροῦ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

"Εχε τὰ πόιδια ζον ζεστά, τὴν γεφαλή ζον κρύνα,
τὸ στόμαχό ζον ἀλαφρόν, γιατροῦ δὲν ἔχεις χρεία
Πελοπν. (Μάν.)

"Οταν ἔχης καὶ δὲν τρως, | πρέπει νὰ σὲ 'δῆ γιατρὸς
(ἢ ἀνορεξία ὑποδηλώνει ἀσθένεια ὑπολαχνθάνουσα) Εὖβ. (Κάρυστ.) || Ἀσμ.

"Ἄν ισως καὶ μ' ἀπαρηστῆς καὶ κάμης ἄλλη ἀγάπη,
μῆνες νὰ είσαι 'ς τὸ γιατρὸν καὶ χρόνια 'ς τὸ κρεββάτι
Θράκ. (Αἶν.)

Τρέχατε, γιατροί, γειτόνοι, | γιατ' ὁ ψύλλος δὲ γλυτώνει
Πελοπν. (Γαργαλ.)

Γιὰ πέ μου, γιέ μου, ποῦ πονεῖς, νὰ βρῶ τὸ γιατρικό σου
νὰ 'ρτη βασιλικὸς γιατρός, νὰ πιάσῃ τὸ σφυγμόν σου
Νίσυρ.

"Ἐρωτα, ποὺ μ' ἐπλήωσες, βός μου τσαὶ τὸ 'οτάνι,
γιατὶ δγιατρὸς δὲ βρίσκεται 'ς τὸκ-κόσμο νὰ μὲ γιάνη
Κάρπ.

Καὶ ἄμε σύρε 'ς τοῦ δγιατροῦ, τὰ δγιατρικὰ νὰ φέρῃς,
κι ἂ' μέλλῃ ὁ θεός νὰ δγιατρευτῶ, | ἐσένα θὰ στεφανωθῶ
Κάσ. β) Ὁ πρακτικῶς ἀσκῶν τὴν ἱατρικὴν σύνηθ.: Ξέρω
κάπιοιν πού 'ναι σπουδαῖος γιατρὸς γιὰ τὴ χρυσῆ (θεραπεύει
πρακτικῶς τὸν ἵκτερον) σύνηθ. "Ο, τ' σπάσ' μου νά 'νι, αὐ-
τὸς είνι οὐ καλύτιρος γιατρὸς (σπάσ' μου = κάταγμα
δοτοῦ) Εὖβ. (Άκρ. κ.ά.) Συνών. κομπογιανίτης, ψευτικός
ψευτικός.

2) Θηλ. α) Γυνὴ ἱατρὸς πάσης εἰδικότητος πολλαχ.
β) Γυνὴ μετερχομένη πρακτικὰς θεραπευτικὰς μεθόδους καὶ
μάλιστα διὰ μαγγανειῶν κ.τ.τ. σύνηθ.: Πάει 'ς τὶς γιάτρισ-
σες νὰ γίνη καλὰ σύνηθ. 'Αραδίς' σὶ μιὰ γιάτρισσα κὶ πιο-
μέν' νὰ γίνῃ καλὰ Εὖβ. (Άκρ. κ.ά.) 'Ἐπήρε γιατροὺς καὶ
γιάτριζες, καένας δὲ δήν ἐγιάτρεψε Πελοπν. (Κίτ.) Φώναξε
τ' γιάτραινα κ' ἔδεσε τὸ χέρι τ' Θράκ. (Τσακίλ.) Κοιτάζου
μὶ κάτ' γιάτρισσις κὶ ξουργίστρις νὰ τοὺν γιατρέψουν τοὺν
γιό μ' Μακεδ. (Θεσσαλον.) Τὸ πᾶνε τὸ μωρὸν 'ς τὴ γιά-
τρισσα, νὰ τοῦ κόψῃ τὸ ἀντίγλωσσο (= χαλινὸς γλώσσης,
ἐπὶ τῆς νόσου ἵκτερος) Πελοπν. (Ηλ.) || Ἀσμ.

Φέροντε γιατρὸν ἀπ' τὴ Βενετίᾳ καὶ γιάτραινα ἀπ' τὴν Πόλη,
νὰ γιάνουντε τοὺς πόρους του, τοὺς ἀναστεναγμούς του
ἄγν. τόπ.

Χίλιοι γιατροὶ μπανόρβγαναν καὶ χίλιες δυὸς γιατρέσσες
Θράκ. (Σκοπ.) Συνών. γιατροῦ σα. γ) Ἡ σύζυγος τοῦ

ἱατροῦ σύνηθ. δ) Νοσοκόμος Κύπρ.

Β) Μεταφ. 1) Μέλος ὁμάδος μετημφιεσμένων, διακρινόμε-
νον ἐκ τῆς ίδιαιτέρας ἐνδυμασίας καὶ τοῦ ρόλου τοῦ ἱατροῦ,
τὸν ὅποιον ὑποδύεται κατὰ τὴν περιφορὰν τῆς ὁμάδος ἀνὰ τὸ
χωρίον, κατὰ τὴν ὅποιαν ψάλλονται τὰ κάλανδα τῶν Θεο-
φανείων Θεσσ. (Άλμυρ.) 2) Παιδιά, κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ
παικται κάθηνται ἐπὶ λίθων ἐντὸς κύκλου. Εἰς τὸ μέσον τοῦ
κύκλου κάθηται ἡ μάνη, ὁ προϊστάμενος τῆς ὁμάδος.
Ἡ μάνη αὐτή, ἡ ὅποιας ἔχει δώσει προηγουμένως κρυ-
φίως εἰς ἔκαστον τῶν παιζόντων ὄνομα ζώου ἢ φυτοῦ, ἀρχί-
ζει νὰ δηγῆται διὰ ἐπεσκέφθη ὡς γιατρὸς ὁρίσθη τινα
καὶ παρήγγειλε τὸ δεῖνα φάρμακον, εύρισκουσα οὔτω ἀφορ-
μὴν νὰ ἀναφέρῃ τὰ ὄντα τῶν παικτῶν. "Ἐκαστος τούτων,
ἀκούων τὸ ὄνομά του, ὀφείλει νὰ τεθῇ δπισθεν τῆς μάννας,
είτα δέ, εἰς ὥρισμένον παράγγελμα ταύτης ὀφείλουν νὰ
εῦρουν ταχέως τὴν θέσιν των ὁμήρων ἐγκαίρως τὴν θέσιν
του θεωρεῖται διὰ τοῦ Μακεδ. (Φλόρ.) 3) Τὸ φυτὸν 'Τοσ-
κύαμος ὁ λευκὸς (Hyoscyamus albus), τῆς οίκογ. τῶν
Στρυχνωδῶν (Solanaceae) Πελοπν. Συνών. βλ. εἰς λ. γε-
ροντάς 3. 4) Είδος πτηνοῦ μὲ ὥρατον πτήλωμα, τὸ
ὅποιον διαιτάται παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, πιθαν. τὸ
πτηνὸν 'Ἐρωδιός ὁ μεταξοειδῆς (Egretta arzetta), τῆς
οίκογ. τῶν 'Ἐρωδιδῶν (Ardeidae), τοῦ ὅποιου τὰ ἀνωθεν
τῆς οὐρᾶς πτήλα θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ λακοῦ ὡς ἄριστα ἐπου-
λωτικὰ πληγῶν ἀνθρώπων καὶ ζώων Θεσσ. 5) Είδος φυτοῦ,
τοῦ ὅποιου τὰ φύλλα τιθέμενα ἐπὶ πληγῶν θεωροῦνται ία-
ματικὰ Χίος (Βροντ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. 'Αθῆν. Σῦρ., ὡς παρωνύμ. Μῆλ. καὶ
ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Στοῦ Γιατροῦ Εὖβ. (Κάρυστ.) Πελοπν.
(Μάν.) 'Σ τοῦ Γιατροῦ τὴ Βρύση Πελοπν. (Δυρράχ.) 'Σ τοῦ
Γιατροῦ τὴ Λάκκα Πελοπν. (Άνδριτσ.) 'Σ τοῦ Γιατροῦ
τὸ Ρέμα Πελοπν. (Δυρράχ.) 'Σ τ' Γιατροῦ Τσακίλ' Μακεδ.
(Σταυρ.)

γιατροσόφι τό, γιατροσόφιν Κάλυμν. Κύπρ. Κῶς Νί-
συρ. Πόντ. Ρόδ. Χίος γιατρούσοφιν Λυκ. (Λιβύσσ.) για-
τροσόφι κοιν. γιατρούσοφ' βρό. ίδιωμ. 'ιατροσόφι "Ανδρ.
Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ Βυζαντ. ἴατροσόφιον.

1) Βιβλίον, συνήθως χειρόγραφον, τὸ ὅποιον περιέχει πρα-
κτικὰς συνταγὰς κατὰ διαφόρων νόσων, γνωστὰς παλαιόθεν
καὶ τηρουμένας διὰ τῆς παραδόσεως "Ανδρ. Ηπ. (Ζαχόρ.)
Κεφαλλ. Κρήτ. (Μεραμβ. κ.ά.) Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Κῶς
(Πυλ.) Μαθράκ. Μακεδ. (Καταφύγ. Σισάν. κ.ά.) Οθων. Πε-
λοπν. (Άρκαδ. Γαργαλ. Μάν. Μαργέλ. Τριφυλ. κ.ά.) Πόντ.
Ρόδ.—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Βλαστ., 402 κ.ά.: "Ανοιξεν τὸ για-
τροσόφι τε, ηὔρεν τὴν ἀρρώσκιαμ-μου Κύπρ. Διάβασε ντὸ
γιατροσόφιμο ποὺ βάσταρε νῆ γεναῖκα του Κῶς (Πυλ.) Γιὰ
βγάλ' τὰ γιατροσόφια σου καὶ πές μου τί ἔχει ὁ ἀρρωστος
Ἄρκαδ. 'Η σημ. καὶ Βυζαντ. || Ἀσμ.

Οὐλ-λ^d οι οἱ γιατροὶ γιατρέψαμ-με ὥι οὐλ-λ^d οι οἱ φιλο-
σόφοι

τόμ- πόνομ- μου δὲν ἐγραφεν κανέναγ-γιατροσόφιν

Ρόδ. 2) Οἰονδήποτε πρόχειρον καὶ πρακτικὸν φάρμακον ἢ
ἐν γένει θεραπευτικὸν μέσον, ὡς μαγγανεῖαι κ.τ.τ. κοιν. καὶ
Πόντ.: Μὲ τὰ γιατροσόφια περιμένεις νὰ γίνης καλὰ κοιν.
Τὰ νεραιδοπαρμένα παιδιὰ κανένα γιατροσόφι δὲν τὰ σώνει
Πελοπν. (Ηλ.) Πουλιμάει μὲ τὰ γιατροσόφια νὰ γίνῃς καλὰ
βρό. ίδιωμ. Οῦλα τὰ γιατρούσοφια τὰ πῆρι κὶ γιατρεία δὲν
είδει Θεσσ. (Πήλ.) Πήρατι τοὺς γιατροὺς; — "Οζ", μὲ τὰ για-
τρούσοφια τοὺς πουλιμάμι, δ,τ' μᾶς λέει ἔνας κι ἄλλους Εὖβ.

(Στρόπον.) Λένε ξέρ' ουά γιατρούσοφ' γιὰ τὸ πονδάρ' μ'; Στερελλ. ('Αχυρ.) Μόδουκι κάτ' γιατρούσοφια ή θειὰ Στάθινα κὶ πάντα καλύτιρα αὐτόθ. "Εχει κάνει γιατροσοφιά ἀπὸ ἄγρια χορτάρια πού 'χει μαζεμένα Πελοπν. (Καρδαμ.) Μοῦ είπε ἔνα γιατροσοφιή γιὰ τὶς λεβίθες Πελοπν. (Δάρας 'Αρκαδ.) Μήν ξέρ' ουά κάνα καλὸ γιατρούσοφ' νὰ μ' πιράσουν κάτ' ἀγριούλειχῆνις πόχον 'ς τὸ μάγ' λον; "Ηπ. (Κουκούλ.) "Ηκαμα ἔνα σωρίδι γιατροσοφικα, μὰ δὲν είδα γιατρειά Σίφν. "Ηκαμα καὶ τὸ γιατροσοφιή βοὺ μοῦ 'πεν η Σοφία, μ-μὰ τίποτις 'ἐν είδα Κῶς || Ἀσμ.

Μὴ γιατρούσοφια πονδαριὰς νὰ κάρης πάλι' ἀγρός,
ἴτοιμαζι τὴν δροῖκα της κὶ θά 'νι πάλι κόρ'
Λέσβ. Συνών. γιατρούσοφια, γιατρούσοφια.

γιατροσοφία ἡ, Μόκ. Προπ. ('Αρτάκ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι, κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ούσ. σοφία. Πβ. ιατρούσοφια εἰς Πόππλετ.

1) 'Η ἐμπειρικὴ ίατρικὴ 'Αρτάκ.: 'Αποφάσισένα πλιὰ νὰ κόφ' τὴ γιατροσοφία. 2) Χειρουργικὴ ἐπέμβασις Μόκ.

γιατροσοφιάζω ἀμάρτ. γιατροσοφικάζω Νάξ. ('Απύριθ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι σοφία.

Προσφέρω τὰς πρώτας ίατρικὰς βοηθείας: Νὰ πέσ' ἔνα
βαιδί κάτω, τὸ γιατροσοφικάζεις.

γιατροσόφος, ὁ, Θράκ. (Αἰν.) γιατρόσοφος Προπ. ('Αρτάκ.) γιατροσοφός Θράκ. (Αἰν.) Θηλ. γιατροσόφισσα Γ. Βλαχογιάνν., Λόγ. καὶ ἀντίλογ., 80.

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι σοφία.

'Ο ἐμπειρικὸς ίατρὸς ἔνθ' ἀν.: "Ἐρα παραμυθάκι λέει μιὰ γιατροσόφισσα γηιὰ πονήτρια κ' ἔνα ἐμπορόπονδο βγήκανε 'ς τὶς γειτονιές Γ. Βλαχογιάνν. ἔνθ' ἀν. Θεγώρ' σενα καλὸ νὰ ξαγορευτῇ γούλ' να τὴν ἀλήθεια 'ς τὸ γιατρόσοφο (θεγώρ' σενα = θεωρησε, νὰ ξαγορευτῇ = νὰ δομολογήσῃ, γούλ' να = δλην) 'Αρτάκ. || Ἀσμ.

Τρία πιρούνια νὰ βρεθοῦν νὰ τὸν κατακαρφώσουν
καὶ τρεῖς γιατροί, γιατροσοφοί, νὰ τὸν γιατροσοφοῦνε
Αἰν.

Τρέξετε, γιατροί, γιατροί καὶ γιατροσόφοι
νὰ γιατρέψετε τοῦ ψύλλον τὸ ποδάρι
αὐτόθ. Συνών. γιατρούσοφοι, κομπογιατρούσοφοι.

γιατροσοφῶ Θράκ. (Αἰν.)

Λέξις πεποιημένη ἐκ τῆς συνεκφορᾶς μετὰ τοῦ γιατρούσοφοι, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γιατρούσοφοι.

Θεραπεύω τινὰ ως ἐμπειρικὸς ίατρός: Ἀσμ.

Τρία πιρούνια νὰ βρεθοῦν, νὰ τὸν κατακαρφώσουν
καὶ τρεῖς γιατροί, γιατροσοφοί νὰ τὸν γιατροσοφοῦνε.

γιατροσυμβούλιο τό, Πελοπν. ('Ανδρίτσ. Βάλτ. Γαργαλ. 'Ολυμπ. Παιδεμέν. κ.ά.)

'Εκ τοῦ λογ. ούσ. ιατρούσοφοι συμβούλιον.

Συνέδριον ίατρῶν προκειμένου νὰ μελετήσουν δύσκολον ίατρικὸν περιστατικὸν καὶ νὰ ἀποφασίσουν ἀπὸ κοινοῦ θεραπευτικὴν δέγωγήν ἔνθ' ἀν.: Ἀσμ.

Χιόνια μον, νὰ μὴ λεγώσουντε, ὥστε νὰ πέσουν τ' ἄλλα,
γιατρ' εἰν' ὁ Τσιέλιος ἀρρωστος βαριὰ γιὰ νὰ πεθάνῃ

καὶ τοὺς γιατρούς ἐκάλεσε, γιατροσυμβούλιο κάροντ Πελοπν. ('Ανδρίτσ. 'Ολυμπ.)

γιατροσύνη ἡ, Πελοπν. ('Αρκαδ.) Πόντ. (Οἰν. κ.ά.) N. 'Εστ. 19 (1936), 757.847—Λεξ. Περίδ. Βαζ. Βάιγ Βλαστ., 402 Δημητρ. γιατροσύνη Τσακων. (Χαβουτσ.) γιατροσυνή Λου. (Λιβύσσ.) γιατροσύνη Πόντ. (Οἰν.) γιατροσύνη Πόντ. (Κερατ.) δάτροσύνη Πόντ. ('Αργυρούπ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι. 'Η λ. καὶ εἰς Σομ.

1) 'Η ίατρικὴ ὡς ἐπιστήμη η ἐπάγγελμα ἔνθ' ἀν.: "Ορ' σε μέσον τὴ γιατροσύνη σου! (Ιθρις) Πελοπν. ('Αρκαδ.) Συνών. γιατρούσοφοι 2) 'Η ίδιότης τοῦ ίατροῦ N. 'Εστ. ἔνθ' ἀν.—Λεξ. Δημητρ.: Κ' ἔτσι καὶ η γιατροσύνη μου τὴν γλυτώνει φτηνὰ N. 'Εστ. ἔνθ' ἀν., 847 "Α, ώραία μου παραμάννα, η γιατροσύνη μου είναι ταπεινότατη σκλάβα τῆς παραμαντοσύνης σου N. 'Εστ. ἔνθ' ἀν., 757. 3) 'Η ίασις, η θεραπεία Τσακων. (Χαβουτσ.): Λένε ἔχει γιατροσύνη τηνερὶ (δὲν ἔχει αὐτὸς γιατρειά).

γιατρούδαινα ἡ, Κῶς ('Ασφενδ. Πυλ.) γιατρούδαινα Κῶς ('Αντιμάχ. Καρδάμ. Κέφαλ.) γιατρούδαινα Σάμ. διατρούδαινα Κάσ.

Θηλ. τοῦ ἀμάρτ. ούσ. γιατρούσοφοι σοφία.

Γυνὴ ίατρὸς η η σύζυγος ίατροῦ ἔνθ' ἀν.

γιατρούδακι τό, σύνηθ. γιατρούδακ' βόρ. ίδιωμ. γιατρούδατσι Κῶς Μεγίστ. γιατρούδατσι Κάσ. Κῶς διατρούδατσι Κάσ.

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι διὰ τῆς παραγωγ. καταλ.-άκι.

'Ο μικρὸς τὴν ἡλικίαν ίατρὸς καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀνεπαρκοῦς πείρας η καὶ μορφώσεως σύνηθ.: Εἰδες πῶς τὰ καταφέρει τὸ γιατρούδατσι! Κῶς Τώρα κάθισι καὶ ἀκοῦς τί λέει τὸ γιατρούδακ' Εύβ. ('Ακρ.) Τὸ γιατρούδακι κλεισμέρον τὸ σπιτάκι του μελετοῦσε καὶ γύρενε νὰ βρῷ τὸ λόγο κάθε ἀρρώστιας νὰ τὴ γιατρέψῃ Γ. Ψυχάρ., "Ονειρ. Γιαννίρ., 199. β) 'Ο βραχὺς τὸ ἀνάστημα ίατρὸς σύνηθ. Συνών. γιατρούσοφοι, γιατρούσοφοι, γιατρούσοφοι, γιατρούσοφοι, γιατρούσοφοι σοφία.

'Η λ. καὶ ως ἐπών. ὑπὸ τύπ. Γιατρούδακης 'Αθην. Κρήτ. ('Ηράκλ. Ρέθυμν. Χαν.) Ζατρούδατσης Κάλυμν. Λέρ.

γιατρούδακος ὁ, πολλαχ.

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι διὰ τῆς ύποκορ. καταλ.-άκος.

Γιατρούσοφοι, τὸ ὅπ. βλ.

γιατρούδι τό, Σύμ. γιατρούδη Εύβ. (Κύμ.)

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ. -ού δι. Διὰ τὴν ύποκορ. καταλ. -ού γιατρούσοφοι βλ. Στ. Καρατζ., 'Υποκοριστ. ίδιωμ. Κύμ., 33.

Γιατρούσοφοι, τὸ ὅπ. βλ.

'Η λ. καὶ ως παρων. ὑπὸ τύπ. Γιατρούδη Κύμ.

γιατρούλακι τό, πολλαχ. γιατρούλακ' ἐνιαχ. βορ. ίδιωμ. διατρούλατσι Κάσ.

'Εκ τοῦ ούσ. γιατρούσοφοι καὶ τῆς ύποκορ. καταλ.-άκος.

